

Beques Terrassa Crea / 24

MODALITAT DE
CREACIÓ LITERÀRIA

Marc Cerrudo Boada

TÍTOL

LES CASES BUIDES

DESCRIPCIÓ

La creació literària és una cerca constant de metàfores, petites i universals, que interpel·lin al lector, diví i íntim. Escriure imatges prou potents per gravar-li les paraules a la pell i la memòria. Una d'aquestes imatges, sense cap mena de dubte, és la d'una casa buida. Hi és tot, paradoxalment, en una casa buida: els records d'una vida, les possibilitats d'un futur, els silencis d'una família, les rialles d'una infantesa, els episodis d'una Història convulsa, les dinàmiques d'un fenomen migratori, els secrets d'una ciutat.

LES CASES BUIDES és un llibre que vol trobar en la buidor de les cases tot allò que explica les vides dels qui hi van viure i, a més, els esdeveniments històrics més destacats dels anys en què hi van viure. És un llibre de recerca familiar que aspira a explicar una història molt més gran que la de la meua família: la història d'una ciutat i d'unes èpoques.

Ho farà així.

Les dues cases egarenques de les quals tractarà el llibre són les dels meus avis materns i paterns. La primera d'elles és al carrer Marquès de Comillas, 49. Comprada pels meus rebesavis a principis de segle XX, va ser la casa d'infantesa del meu avi fins que l'any 1938 va haver d'exiliar-se. El seu pare era republicà i membre de l'Ajuntament de Terrassa durant part del conflicte, motiu pel qual es van veure obligats a marxar a França. No tornarien a aquella casa fins molts anys després. El meu avi va marxar d'allà sent un nen i va tornar ja com a home jove. Hi viuria la resta de la seva vida amb la seva àvia i els seus fills, entre ells la meua mare.

La segona casa és al carrer Salmerón, 68. És on van viure els meus avis paterns a partir dels anys seixanta, quan van arribar a Terrassa des de Béjar (Salamanca), i fins al dia de les seves respectives morts. Aquest és un habitatge que explica, més enllà d'històries menudes i precioses de vides viscudes, els

fenòmens migratoris provinents d'arreu d'Espanya que aquells anys van conformar la Terrassa que coneixem avui dia.

Tant una com altra han viscut moments de buidor durant el pas de les dècades causades per marxes cap a l'exili, a altres cases, a residències geriàtriques o al més enllà; és en aquests instants de buidor d'on brollarà LES CASES BUIDES. Moments de buidesa que serviran per parlar de la guerra, la felicitat, la vellesa, la migració, la maternitat, la malaltia, la ciutat, la mort.

Aquestes dues cases principals, terrassenques, esdevindran l'astre al voltant del qual orbitaran altres habitatges relacionats amb els meus avis que també val la pena esmentar al llibre. A Vacarisses, Béjar o Nonant-le-Pin (França) hi trobarem habitatges que, a través de la vida dels avis, des de la buidor ens expliquen històries proletàries, bèl·liques i d'amor.

Què és, doncs, LES CASES BUIDES? Una compilació de relats on històries petites, personals, quotidianes, humanes, ens relaten el batec d'una ciutat, d'una societat, d'un temps, d'un món.

PROPOSTA DE DESENVOLUPAMENT

Un cop presentada l'essència del projecte literari, és imprescindible detallar-ne el gènere. Tot i que les històries de LES CASES BUIDES partiran sempre de fets reals i documentats (tant a través de la memòria oral familiar com de la documentació històrica), seran escrites en format narratiu. És a dir, es tractarà d'un llibre de no-ficció escrit amb les tècniques i els formats de la ficció.

La hibridació de gèneres és una de les tendències literàries més evidents dels últims temps. Una bona mostra d'això és l'auge de l'autoficció. En el cas concret de LES CASES BUIDES, partir de la realitat i engalanar-la de vestits novel·lescos em permetrà no haver de renunciar a l'estètica en favor del rigor ni al rigor en favor de l'estètica.

El llibre estarà conformat per relats breus (cal determinar encara la quantitat, però voltarien la vintena o més) on, partint d'una escena de buidor a les cases dels meus avis, s'explicarà amb prosa literària una història relacionada amb totes les temàtiques abans exposades. Una casa abandonada a correu per parlar

de l'exili, una nevera buida per parlar de penúries econòmiques, un llit buit per parlar d'un ingrés hospitalari. Cada relat serà la síntesi d'una història personal i una història col·lectiva, la intersecció d'on sempre ha germinat la literatura rellevant.

Com s'ha comentat, tot relat partirà de fets reals, i per tant la seva recreació literària requerirà una feina minuciosa de documentació prèvia. El projecte s'haurà d'iniciar buscant com era la vida a Terrassa durant els anys en els quals estaran situats els relats (principalment els 1930's, els 1960's i els 2000's). Aquesta varietat temporal de les històries atorga al projecte una nova dimensió que considero molt interessant: resseguint les vides dels meus avis també podrem copsar l'evolució de Terrassa com a ciutat, com a indret, com a casa.

Un cop fet això, entrarà en joc el vessant creatiu del projecte, el gran repte literari d'aquest: convertir els meus familiars en personatges que tothom pugui sentir seus. Dit d'altra manera, LES CASES BUIDES han de fer sentir al lector que les cases que protagonitzen els relats podrien ser també casa seva. La metàfora principal del llibre, la de la casa buida, ha d'estar prou ben treballada narrativament per traspasar barreres arquitectòniques/geogràfiques i així atorgar al llibre el do de la ubiqüitat. De l'íntim a l'universal, de Terrassa a allà on el lector sigui.

OBJECTIUS

Més enllà de la conservació de la història familiar i la voluntat d'explicar l'evolució social, urbanística i cultural d'una ciutat, en aquest cas Terrassa, com a escriptor hi ha un objectiu que tot llibre meu tindrà per sobre de la resta: l'excel·lència literària.

El gènere del relat breu, sovint menystingut respecte a la novel·la, el teatre o la poesia, és un vehicle idoni per sintetitzar vides senceres en una única escena punyent i inoblidable. Cadascun dels relats de LES CASES BUIDES ha de ser, per tant, una vida. De la buidor de les cases dels meus avis arrencaré vida.

Assolint la qualitat literària desitjada, la consecució dels següents objectius ha de ser una conseqüència lògica. Aquests, a més, són objectius necessàriament

complementaris entre ells. Les narracions han d'explicar una història familiar, la meua, i d'aquesta història s'ha de desprendre una història més gran que els relats també han d'explicar: la de la ciutat, la nostra, la de tots. La bona literatura ha de ser prou personal perquè esdevingui universal, i aquest serà el gran objectiu de LES CASES BUIDES. Partint de dues úniques cases, parlar de totes les cases. És un repte tan complex com engrescador, tan apassionant com emotiu.

L'objectiu, en conclusió, és escriure un llibre on hi càpiga una família sencera, una ciutat sencera, un temps sencer.

METODOLOGIA DE TREBALL

Deia l'escriptor argentí Julio Cortázar, gran aficionat a la boxa, que una novel·la ha de guanyar-te als punts i un relat breu d'un KO. Això, evidentment, té repercussió en la forma d'escriure un i altre. Escriure una novel·la requereix constància i moments de brillantor puntuals al llarg del procés d'escriptura; escriure un relat breu requereix un moment de brillantor inicial i molta constància després per polir-lo i reescriure'l fins a obtenir un resultat final òptim.

Això, per a LES CASES BUIDES, implica una metodologia de treball organitzada en les següents fases:

1. Documentació històrica i familiar
2. Primer proposta d'índex amb els possibles relats del llibre
3. Escriptura dels relats
4. Cribatge per descartar-ne els menys rellevants
5. Confecció final de l'índex i establiment de l'ordre dels relats al llibre
6. Mentoria amb experts històrics/literaris per valorar qualitat de l'obra
7. Cerca d'editorial on publicar el llibre

La documentació històrica tindria lloc principalment al Centre d'Estudis Històrics de Terrassa i l'Arxiu Històric de Terrassa, entitats amb les quals tinc relació directa perquè enguany m'han demanat escriure un relat per a la revista anual d'història terrassenca TERME. La documentació familiar, és clar, consistirà a xerrar i xerrar amb els membres de la meua família per tal de convertir la memòria oral en narracions literàries.

Pel que fa a l'escriptura, no hi ha més metodologia que l'òbvia: escriure, escriure, escriure. Al meu domicili, a biblioteques públiques, a la preciosa cafeteria de la llibreria on tinc la sort de treballar, Altaïr. Un cop escrits els relats, tinc una vasta xarxa de persones dedicades a la història i la literatura que em donarien un cop de mà per polir les històries, millorar-les i, en definitiva, ajudar-me en un primer procés d'edició clau en tota obra: el procés de la reescriptura.

Engegant la fase de documentació en les dates presents, als voltants de l'estiu podrien estar escrits la gran majoria dels relats, i estic convençut que a finals de 2023 o principis de 2024 podria tenir ja una versió de LES CASES BUIDES òptima per començar la cerca d'un editorial que vulgui publicar-la. Això ens porta al següent punt de la memòria.

PERSPECTIVES DE FUTUR

La perspectiva de futur més important i òbvia és, per descomptat, la publicació de LES CASES BUIDES. Com a autor ja he publicat la novel·la LLUNY VOL DIR MAI MÉS (Amsterdam, 2021), guanyadora del premi Roc Boronat, i aviat publicaré la meva segona obra, L'INFANTINCENDI. Conec, per tant, el mercat editorial i puc afirmar que hi ha editorials –i jurats professionals, en el cas del meu debut en el món de la novel·la– que aposten per la meva literatura.

Professionalment també em dedico al món de llibre des d'altres dimensions més enllà de l'escriptura: com a llibreter a la llibreria Altaïr (Barcelona) i com a prescriptor literari al programa 'Els Experts' d'iCat. Això m'ha permès crear durant anys una xarxa de contactes editorials i personals molt gran, fet que facilitarà en gran manera presentar a les editorials que trobi convenients el projecte de LES CASES BUIDES per a una potencial publicació.

Un cop el llibre sigui publicat, vindrà la fase més especial de tot el procés literari: la trobada amb el lector. Presentacions i clubs de lectura on debatre sobre cases buides, històries familiars, la nostra ciutat. Arran de la publicació de la meva primera novel·la, per exemple, vaig tenir la gran sort d'assistir a un fantàstic club de lectura a la Biblioteca del Districte 3 que sense cap mena de dubte va ser una de les millors experiències que em va comportar la publicació de LLUNY VOL

DIR MAI MÉS. El contacte amb el lector és sempre el millor regal per a un escriptor. M'encantaria que amb LES CASES BUIDES aquesta mena d'iniciatives i trobades fossin habituals: poder parlar amb els lectors de les seves cases buides, de la seva Terrassa.

ALTRES CONSIDERACIONS

- **Perspectiva de gènere:** El format del llibre, un compendi de relats breus, em permetrà tractar temàtiques diferents en cada un d'ells. Això implica, per tant, que podré escriure sobre temes que sempre m'han semblat rellevants, com és la igualtat de gènere. Per què, per exemple, els meus avis marxaven cada matí a treballar i les meves àvies es quedaven a casa? Per què, doncs, la casa no es quedava del tot buida? Aquesta és només una mostra de les moltes formes que podria aparèixer la perspectiva de gènere a LES CASES BUIDES.
- **Accessibilitat social:** Com he comentat al punt anterior, la meva estima per les biblioteques públiques és enorme, i sempre que puc m'agrada col·laborar amb elles com a autor i estar en contacte amb els seus usuaris. Són una eina fonamental per abastir de literatura als barris, a molta gent que potser no disposa dels recursos per comprar llibres habitualment, i per això mateix trobo imprescindible que els autors tinguem un vincle fort i constant amb els pilars socials que són les biblioteques públiques. Afegir el detall que el meu primer llibre, LLUNY VOL DIR MAI MÉS, va ser traduït al Braille, i l'experiència de poder conversar amb persones cegues que tenien l'oportunitat de llegir la meva història va ser un dels moments més emocionants de tot el que va comportar la publicació de la novel·la. Que LES CASES BUIDES pogués arribar a més grups socials vulnerables -i sovint oblidats- com el de les persones amb discapacitat visual seria per mi una enorme satisfacció, i treballaré perquè així sigui.